

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2020

INNEALTÓIREACHT – ÁBHAIR AGUS TEICNEOLAÍOCHT

(Ardleibhéal – 300 marc)

---

3 uair an chloig

TREORACHA

1. Freagair **Roinn A** agus **Roinn B** de **Cheist 1** agus **CEITHRE** cheist eile.
2. Ní mór na freagraí uile a scríobh i ndúch ar an bhfreagarleabhar a chuirtear ar fáil.
3. Ba chóir na léaráidí a tharraingt le peann luaidhe.
4. Cuirtear grafpháipéar ar fáil le haghaidh graf, de réir mar is gá.
5. Cuir lipéad agus uimhir go cúramach ar gach ceist a dtéitear ina bun, le do thoil.

Roinn A – 50 marc

Freagair **deich gcinn ar bith** acu seo a leanas **go hachomair**:

- (a) Baintear úsáid as comharthaí monatóireachta luas tráchta i gceantair uirbeacha chun gluaisteánaithe a chur san airdeall maidir lena luas. Ainmnigh foinse fuinnimh **amháin** atá neamhdhíobhálach don timpeallacht agus atá oiriúnach don aonad monatóireachta luais.
- (b) Mínigh an próiseas ar a dtugtar *Rialú Cáilíochta* (RC) i dteicneolaíocht na déantúsaíochta.
- (c) Pléigh an méid a chuir duine **amháin ar bith** acu seo a leanas leis an teicneolaíocht:
(i) Mary Anderson (ii) Christopher Cockerell (iii) John P. Holland.
- (d) Tá cathaoireacha rothaí nua-aimseartha innealta á bhforbairt chun cabhrú le soghluaisteacht an úsáideora. Déan cur síos ar fheidhm na roithlíne ar an gcathaoir rothaí innealta a thaispeántar.
- (e) Déantar fonsa rotha na cathaoireach rothaí innealta a mhonarú do thoise trastomhais de 350 ± 0.20 mm. Luaigh an lamháltais le haghaidh fhonsa an rotha.
- (f) Déan cur síos, agus léaráid mar chúnaimh agat, ar phróiseas na deighilte maignéadaí.
- (g) Tabhair breac-chuntas ar an difríocht idir struchtúir éagruthacha agus struchtúir chriostalta.
- (h) Mol ábhar polaiméire a bheadh oiriúnach le líonta peile a mhonarú. Ainmnigh **dhá** airí atá ag an ábhar sin.
- (i) Ainmnigh breiseán polaiméire **amháin** a d'fhéadadh fad a chur le saolré an lín peile.
- (j) Luaigh **dhá** airí atá ag cré-umha a dhéanann oiriúnach é le haghaidh liáin loinge.
- (k) Pléigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann le teicneolaíochtaí inchaite a úsáid amhail rianairí corpacmhainne agus uaireadóirí cliste.
- (l) Déan cur síos ar **dhá** thoisic atá le cur san áireamh agus ábhair oiriúnacha á roghnú le haghaidh an charr Fhoirmle E a thaispeántar agus a chumhachtaítear go leictreach.
- (m) Ainmnigh **dhá** ábhar a bheadh oiriúnach chun cabhail an chairr Fhoirmle E a mhonarú.

Roinn B – 50 marc

Freagair **gach** ceann acu seo a leanas:

(n) Tá turgnaimh ar siúl ó na 1920idí déanacha chun feithiclí uathrialaitheacha a fhorbairt.

Sa lá atá inniu ann, tá feithiclí uathrialaitheacha á bhforbairt go gníomhach ag déantóirí feithiclí nua-aimseartha agus tá tástáil bhóthair á déanamh ag na déantóirí seo go forleathan.

(i) Déan cur síos ar an téarma *Feithicil Uathrialaitheach*.

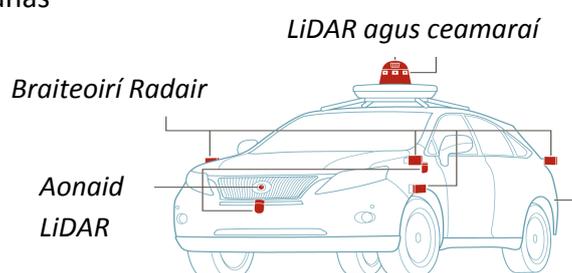
(ii) Tabhair breac-chuntas, agus tabhair samplaí, ar úsáid feithiclí uathrialaitheacha sa tionsclaíocht **agus** sa talmhaíocht.

(o) Mínigh feidhm **gach** ceann de na gnéithe seo a leanas a bhaineann leis an bhfeithicil uathrialaitheach:

(i) Braiteoir radair

(ii) Ceamara

(iii) Aonad LiDAR.

(p) Déan cur síos ar **gach** ceann díobh seo a leanas maidir le hoibriú éifeachtach agus sábháilte feithiclí uathrialaitheacha:

(i) Intleacht shaorga (AI i mBéarla)

(ii) Córais Suite Dhomhanda.

(q) Tá leibhéal ainmnithe ann i gcomhair Feithicilí Uathrialaitheacha, ag dul ó leibhéal 0 go leibhéal 5. Déan cur síos ar phríomhghnéithe **dhá cheann ar bith** díobh seo a leanas:

(i) Cúnamh don tiománaí (leibhéal 1)

(ii) Uathoibriú Coinníollach (leibhéal 3)

(iii) Lán-Uathoibriú (leibhéal 5).

(r) Déan cur síos ar conas a d'fhéadfadh teicneolaíocht na feithicilí uathrialaitheacha dul i bhfeidhmar **dhá cheann ar bith** díobh seo a leanas:

(i) Úinéireacht feithiclí

(ii) Bainistiú tráchta

(iii) Tionchar ar an timpeallacht.

Ceist 2.**(50 marc)**

(a) Ar dheis taispeántar ártach uisce phearsanta, ar a dtugtar *jet ski* go coitianta. Déantar damáiste don chabhail ar ártach uisce pearsanta de bharr tonnta de réir mar thuairteálann sé trasna an uisce le linn dó a bheith á úsáid.

- (i) Déan cur síos, agus léaráid(i) mar chúnamh agat, ar nós imeachta tástála chun friotaíocht ábhair in aghaidh tuinsimh aimsiú.
- (ii) Is féidir cur síos páirteach a dhéanamh ar neart ábhair i dtéarmaí na hairíonna seo a leanas:
- Neart comhbhrúite
  - Neart teanntachta
  - Neart fiartha.
- Déan cur síos ar **gach** ceann de na hairíonna sin.

(b) Fuarthas na torthaí a thaispeántar thíos ó thástáil teanntachta ar chóimhiotal neamhfheiriúil ag a raibh trastomhas de 10 mm agus tomhasfhad de 50 mm.

Ualach (kN)	15	25	40	60	80	100	107	108	105	96
Síneadh (mm)	0.06	0.10	0.16	0.26	0.38	0.65	0.90	1.0	1.2	1.4

- (i) Úsáid an grafpháipéar a cuireadh ar fáil agus breac léaráid den ualach leis an síneadh.
- (ii) Taispeáin **gach** ceann de na réigiúin seo a leanas ar do ghraf:
- An réigiún leaisteach
  - An réigiún plaisteach
  - An réigiún caolaithe.
- (iii) Aimsigh neart teanntachta deiridh (*UTS* i mBéarla) an chóimhiotal ina kN/mm².
- (c) Dhá thástáil neamhsciosacha (*NDT* i mBéarla) a dhéantar ar ábhair chun fabhtanna inmheánacha a aimsiú i gcomhbhail na n-inneall aerárthaigh is ea an tástáil X-ghathach agus an tástáil Ultrasonach. Cuir *NDT* X-ghathach agus *NDT* Ultrasonach i gcomparáid faoi na ceannteidil seo a leanas:
- An trealamh a úsáidtear
  - An modh oibríochta
  - Cúinsí sábháilteachta.

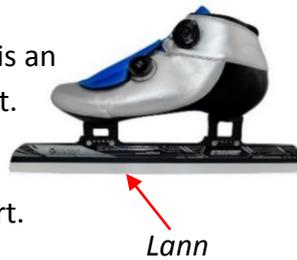
Ceist 3.

(50 marc)

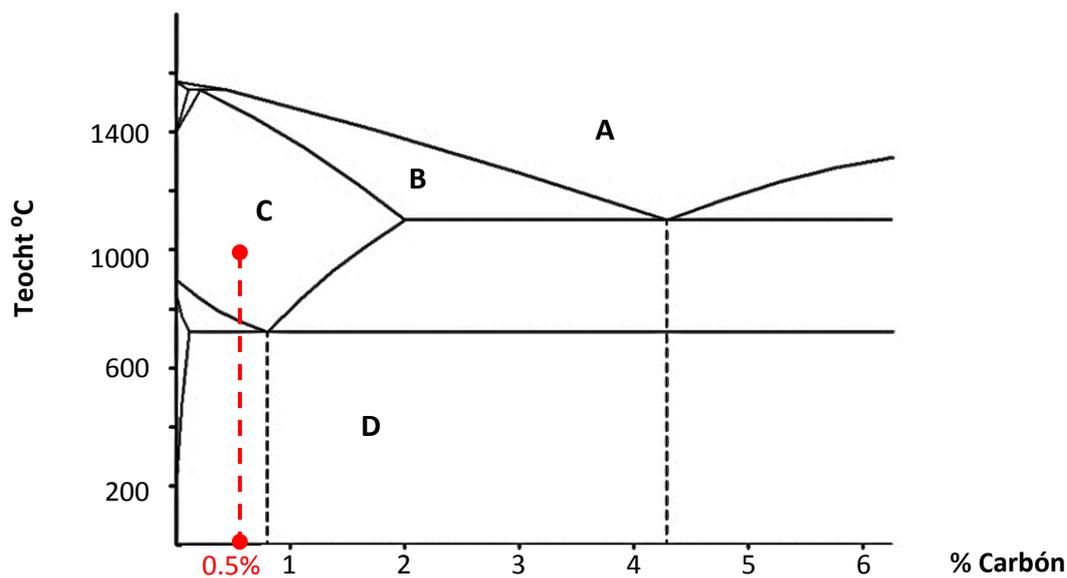
(a) Ar na sainbhróga scátála a úsáidtear sa luas-scátála tá lanna cruach atá cruaithe agus fagharta agus atá ceangailte den bhróg scátála.

(i) Déan cur síos ar na próisis a bhaineann leis an lann cruach a chruachan agus a fhaghairt.

(ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis a ndéantar lann cruach an scáta a fhaghairt.

(b) Taispeántar cuid shimplithe den léaráid chothromaíochta iarainn is carbóin.

(i) Ainmnigh na réigiúin **A**, **B**, **C** agus **D** a thaispeántar.

(ii) Don **0.5%** de chruach charbóin a thaispeántar, déan mionchur síos ar phróiseas cóireála teasa an ainéalta.

(iii) Ainmnigh an t-ábhar ina bhfuil idir 2.0% agus 4.0% de charbón de ghnáth.

(c) Úsáidtear piriméadar optúil chun teocht foirnéise a thomhas go cruinn nuair a bhíonn raon de phróisis éagsúla chóireála teasa á gcur i gcrích.

(i) Mínigh an tábhacht a bhaineann le teocht foirnéise a thomhas go cruinn nuair a bhíonn cruach á cur faoi chóireáil teasa.

(ii) Déan cur síos, agus léaráid(i) mar chúnaimh agat, ar oibriú piriméadar optúil.

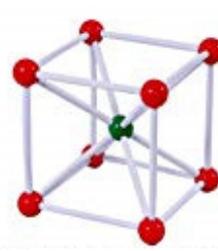

Ceist 4.

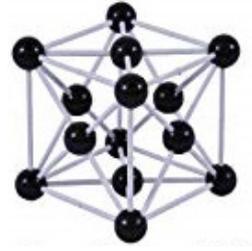
(50 marc)

(a) Is iomaí foirm de mhiotail atá ann, allatróip agus cóimhiotail san áireamh.

- (i)** Mínigh an téarma *allatróp*.
- (ii)** Sainithin struchtúr **A** agus struchtúr **B**, a thaispeántar.
- (iii)** Maidir le hallatrópacht iarainn, tabhair breac-chuntas ar an difríocht idir airíonna struchtúr **A** agus airíonna struchtúr **B**.

Struchtúr A

Struchtúr B

(b) Taispeánann an tábla teochtaí soladaithe le haghaidh na gcóimhiotal éagsúil i miotal **A** agus i miotal **B**.

% de mhiotal B sa chóimhiotal	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Tús an tsoladaithe (°C)	270	332	400	445	492	524	552	580	603	618	630
Críoch an tsoladaithe (°C)	270	272	280	300	318	340	368	404	449	510	630

Úsáid an grafháipéar a cuireadh ar fáil agus:

- (i)** Tarraing an léaráid chothromaíochta de réir na sonraí a thugtar **agus** cuir lipéid ar na línte leachtas agus soladais.
  - (ii)** I gcás an chóimhiotail ina bhfuil **50%** de mhiotal **B**, aimsigh ón léaráid cóimheas na bphasanna ag **400°C**.
  - (iii)** Sceitseáil an cuar fuaraithe don chóimhiotal ina bhfuil **20%** de mhiotal **B**, agus déan tagairt do na teochtaí soladaithe atá sa tábla thuas.
- (c)** Mínigh **dhá cheann ar bith** díobh seo a leanas:
- (i)** An difríocht idir tuaslagán soladach ionadúil **agus** tuaslagán soladach scáineach.
  - (ii)** Scrúdú *macrascópach* miotail **agus** scrúdú *micreascópach* miotail.
  - (iii)** An próiseas a bhaineann le cruach leatháin a ghalbhánú.

Ceist 5.

(50 marc)

(a) Is fráma feadánach cruach é rollchás a ndearnadh innealtóireacht speisialta air agus a ionsuitear ar chábán na bpaisinéirí ar fheithiclí chun na taistealaithe a chosaint.

- (i)** Déan cur síos, agus léaráid(i) mar chúnaimh agat, ar phróiseas oiriúnach táthaithe chun an rollchás de chruach feadánach a thaispeántar a mhonarú.
- (ii)** Tabhair breac-chuntas ar **thrí** réamhchúram sábháilteachta is cóir a chomhlíonadh nuair a bhíonn aonad táthaithe á oibriú.

(b) Freagair **trí cinn ar bith** díobh seo a leanas:

- (i)** Déan cur síos ar oibriú an chlaochladáin i stuatháthú leictreach.
- (ii)** Tabhair breac-chuntas ar **dhá** fhabht táthúcháin a d'fhéadfadh tarlú i stuatháthú miotail de láimh.
- (iii)** Míinigh an difríocht idir leictreoid intomhalta agus leictreoid neamh-intomhalta.
- (iv)** Ainmnigh **trí** shocrú rialúcháin **ar bith** a úsáidtear i dtáthú miotail támhgháis (MIG i mBéarla).
- (v)** Tabhair breac-chuntas ar na buntáistí a bhaineann le támhghás a úsáid chun cosc a chur le hocsáidiú le linn táthaithe.

(c) Déan cur síos, le cúnaimh léaráid(i), ar na gnéithe a bhaineann leis an bpróiseas stuatháthaithe tumtha a thaispeántar, agus déan tagairt do threalamh, oibriú agus feidhmeanna.

NÓ

(c) Úsáidtear glantóirí róbatacha urláir go forleathan in áiteanna amhail aerfoirt agus ionaid siopadóireachta agus baineann siad úsáid as braiteoirí éagsúla chun a mbealach a dhéanamh go cruinn timpeall spásanna den sórt sin.

- (i)** Míinigh an difríocht idir *braiteoirí neasachta* agus *braiteoirí loingseoireachta* maidir le hoibriú an ghlantóra róbataigh.
- (ii)** Tabhair breac-chuntas ar **dhá** bhuntáiste a bhaineann le glantóir róbatach i gcomórtas le trealamh glantacháin a oibríonn an duine.

Ceist 6.

(50 marc)

(a) Tá sceall seachtrach teirmeaplaisteach polacarbónáite go ginearálta ag clogaid nua-aimseartha peile Meiriceánaí. Ina theannta sin, ta líneáil inmheánach de chúr polaistiréine borrrha (*EPS* i mBéarla). Tugann an dá rud sin cosaint d'imreoirí i gcoinne fórsaí tuairteanna.

(i) Ainmnigh próiseas monaraithe polaiméire a bheadh oiriúnach chun sceall seachtrach polacarbónáite an chlogaid a olltáirgeadh agus déan cur síos, le cúnamh léaráide, ar an bpróiseas sin.

(ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** bhuntáiste a bhaineann le cúr polaistiréine borrrha (*EPS*) a úsáid mar ábhar do líneáil inmheánach an chlogaid.

(b) Freagair **trí cinn ar bith** díobh seo a leanas:

(i) Míinigh an difríocht idir struchtúir pholaiméire *líneacha* agus struchtúir pholaiméire *thrasnasctha*.

(ii) Míinigh conas a chuirtear monaiméirí eitéiléine le chéile chun poileitiléin a dhéanamh.

(iii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** chúis a n-úsáidtear polaiméirí teirmithéachtacha i dtáirgí leictreacha.

(iv) Déan cur síos, le cúnamh léaráide, ar phróiseas an fholúsfhoirmithe.

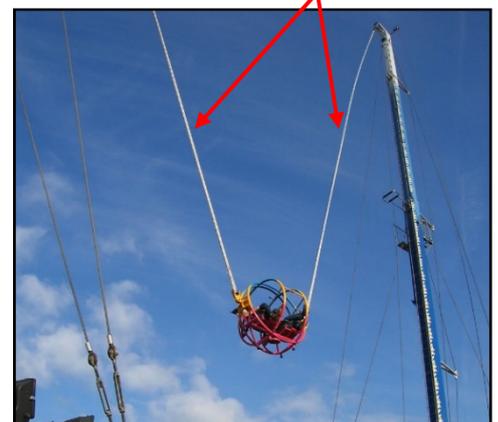
(v) Déan cur síos ar an tábhacht a bhaineann le lasairmhoillitheoirí a chur le hábhair shonracha.

(c) Is minic go mbíonn marcaíochtaí siamsaíochta amhail an "*Slingshot Bungee*" le fáil i bhfaichí spraoi. Déanann na cordaí buinsí seo daoine a theilgean caol díreach suas san aer, agus de ghnáth bíonn siad déanta as leaistiméir neoipréine.

(i) Míinigh an téarma *leaistiméir*.

(ii) Ainmnigh **agus** míinigh próiseas déantúsaíochta polaiméire a d'fheadfaí a úsáid chun an córda buinsí a dhéanamh.

cordaí leaistiméir

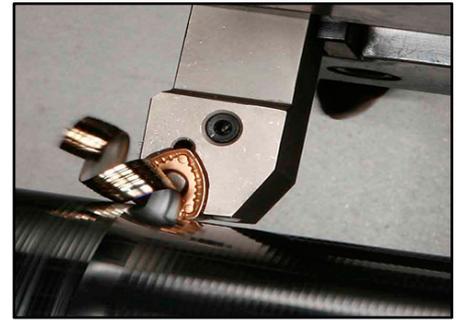

Ceist 7.

(50 marc)

(a) Freagair **gach** ceann acu seo a leanas:

- (i) Déan idirdhealú idir sliseanna leanúnacha agus sliseanna neamhleanúnacha a dhéantar trí ghearradh miotail, agus tabhair samplaí.
- (ii) Míniú an tionchar a bhíonn ag slis leanúnach ar phróiseas uathmheaisínithe.

(b) Freagair **trí cinn ar bith** díobh seo a leanas:

- (i) Míniú an difríocht idir *lódáil* agus *glórnú* a dhéanamh ar rothaí líofa.
- (ii) Déan cur síos ar **dhá** ghuais a bhaineann leis an bpróiseas gearrtha léasair.
- (iii) Tabhair breac-chuntas ar na buntáistí a bhaineann le snáithrolladh.
- (iv) Ainmnigh **dhá** chineál sreabhán gearrtha a úsáidtear sa mheaisíníú nua-aimseartha.
- (v) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** bhuntáiste a bhaineann le reanna gearrtha déanta de chairbíd tungstain a úsáid.

(c) Is ar dheil láir a dhéantar an fhréamhshamhail den hanla ceamara a thaispeántar a dheileadh.

- (i) Déan cur síos, le cúnamh léaráidí, ar **thrí** oibríocht a úsáidtear le linn an hanla ceamara a dhéanamh ar dheil láir.
- (ii) Le cúnamh léaráidí, míniú na difríochtaí idir *giniúint* agus *foirmiú* i bpróisis mheaisínithe.

NÓ

(c) Úsáideann cuideachtaí déantúsaíochta teicneolaíocht CNC chun uirlisí ceoil a olltáirgeadh amhail giotáir leictreacha.

- (i) Míniú **gach** ceann acu seo a leanas mar a bhaineann le teicneolaíocht CNC:
  - Calabrú uirlisí meaisín
  - Rialú lúibe iata.
- (ii) Míniú na buntáistí a bhaineann le teicneolaíocht CNC a úsáid de rogha ar uirlisí ceoil a dhéanamh de láimh.

Ceist 8.

(50 marc)

(a) Sa sábh frithingeach gan sreang a thaispeántar, úsáidtear meicníocht innealta chromáin agus sleamhnóra chun an lann ghearrtha a ghníomhachtú.

- (i) Déan cur síos, agus léaráid mar chúnamh agat, ar conas a chuireann meicníocht innealta chromáin agus sleamhnóra an lann ghearrtha ag obair.
- (ii) Luaigh buntáiste **amháin agus** míbhuntáiste **amháin** a bhaineann le huirlisí cumhachta gan sreang.

(b) Freagair **trí cinn ar bith** acu seo a leanas:

- (i) Mínígh an difríocht idir gearanna héiliciúla agus sporghiaranna.
- (ii) Luaigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann le himthacaí rollacha a úsáid in innealra.
- (iii) Déan cur síos ar conas a osclaíonn an cheamfhearsaid na comhlaí in inneall ceithre bhuille.
- (iv) Ainmnigh **dhá** bhealach a laghdaíonn an caitheamh ar mheicníochtaí gearáilte.
- (v) Mínígh conas a oibríonn sorcóir neomatach déghníomhach.

(c) Oibríonn an Fheithicil Fhaireachais Tír-Raoin Uile a thaispeántar thall ar rianta agus tá ceamara inti atá in ann rothlú trí 360°.

- (i) Déan cur síos, agus léaráid mar chúnamh agat, ar mheicníocht oiriúnach tiomána don fheithicil fhaireachais seo.
- (ii) Déan cur síos, agus léaráid mar chúnamh agat, ar mheicníocht oiriúnach a rothlóidh an ceamara trí 360°.

NÓ

(c) Is minic a úsáidtear painéil fhótavoltacha (PV i mBéarla) mar fhoinsé chumhachta do rabhcháin ghealánacha ag trasrianta coisithe agus traenach.

- (i) Tabhair breac-chuntas ar thiontú fuinnimh **amháin** a tharlaíonn sna painéil fhótavoltacha.
- (ii) Déan cur síos ar bhuntáiste **amháin agus** ar mhíbhuntáiste **amháin** a bhaineann le painéil fhótavoltacha a úsáid.

An Ardeistiméireacht – Ardleibhéal

Innealtóireacht – *Ábhair agus Teicneolaíocht*

3 uair an chloig